אגרות הראי"ה - כרך ג' - אגרת תשמג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ד מרחשוון תרע"ו - סנט גאלן
נמען: הרב זלמן פינס

על ההצעה להוציא שבועון: יעקב תיקן 'מטבע, שווקים ומרחצאות' בשכם, כדי להראות שתלמיד חכם יכול לעסוק בעסקי העולם; וכך גם רשב"י. אבל יש עיכובים: חולשתו, מעט השקידה שנשארה לו כנחמה בגלות, מחסור בכותבים, הוצאות וירישיון. בהערה: בית החולים בירושלים עומד להיסגר, והרב קוק מבקש עזרה.

עיקרי הדברים

- יעקב בשכם - תורה ועולם.
- עיכובים לשבועון.
- בית החולים.

נוסח האגרת

בעה"י[1] כ"ד מ"ח[2] עתר"ו[3] ס"ג.

שלו'[4] וברכה באה"ר[5] לכ'[6] רב רחימאי המאוה"ג[7] סוע"ה[8] הגביר המרומם מו"ה[9] זלמן פינס שליט"א[10] וכל משפחתו היקרה ברכת ד' וכט"ס[11].

שמחתי בדברי ידידות של כת"ר[12] אהובי שי'[13], וע"ד[14] ההצעה בענין השבועון, אשר מאוד הי'[15] ראוי לי לחפש איזה דבר תיקון להודות לד' חסדו. ובשכבר הימים אמרתי שיעקב תיקן מטבע שוקים ומרחצאות בשכם דוקא, שצפה ברוה"ק[16] שהוא מקום המוכן לפורעניות של חלוקת מלכות בי"ד[17], ויסוד מאסן במלכות ב"ד[18] האמור במדרש, שהוא משלושת החטאים

---

1 בעה"י - בעזרת השם יתברך
2 מ"ח - מרחשון
3 עתר"ו - השנה תרע"ו (1915/1916) - בצירוף אותיות
4 שלו' - שלום
5 באה"ר - באהבה רבה
6 לכ' - לכבוד
7 המאוה"ג - המאור הגדול
8 סוע"ה - סיני ועוקר הרים
9 מו"ה - מורנו הרב
10 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
11 וכט"ס - וכל טוב סלה
12 כת"ר - כבוד תורתו
13 שי' - שיחיה
14 וע"ד - ועל דבר
15 הי' - היה
16 ברוה"ק - ברוח הקודש
17 בי"ד - בית דין
18 ב"ד - בית דין

שצריכין להתקן, שנאמר ואחר ישובו ב"י[19], הוא מפני שנחסרה האמונה שמלך עוסק בתורה וחכמה כדוד ושלמה יוכל לעסוק יפה בעסקי העולם של הנהגת המלכות, ובא יעקב איש יושב אהלים ונתן סימן שהוא מתקן גם מטבע שוקים ומרחצאות וה"ה[20] רשב"י[21] הצווח כ"כ[22] על הנחת חיי עולם בשביל חיי שעה, חתר לתקן תיקון חומרי להסיר הטורח מרבים דלא ליקפו.

אמנם העיכובים הם ג"כ[23] רבים, ואחשוב קצת מהם. א' כעת עודני רפה-כח ל"ע[24] ומוכרחני להשמר מעבודה רוחנית כמה דאפשר עד יחנני ד' לשוב לאיתן הבריאות בחסדו. ב' קצת נחמתי בגלותי הוא מה שאוכל לפעמים לעסוק בקצת שקידה, ומסופקני אם כדאי להטרד גם פה בעסקים מטרידים כעריכה זו. ג' מסופקני אם ימצאו לנו העוזרים בכל המקצועות הדרושים גם לשבועון בעל השפעה כחלק אינפורמציוני, פוליטי, פיליטוני וכיו"ב[25]. ד' ע"ד[26] חשבון ההוצאה איני רואה שיספיקו ק' חותמים אחר חשבון המשלוח והעבודות הטכניות הצריכות הוצאה, חוץ ממה שאי אפשר כלל לנהל עתון הגון בלא שכר סופרים, כי אסיא דמגן וכו'[27]. חוץ מזה שאיני יודע איך הוא המהלך פה ע"ד הרשיון, וכמה יארך הדבר, והחסרון של דפוס מקומי בעיר העריכה.

אמנם אחרי כל אלה איני מפליג רעיון שאולי יש בו משום זכות הרבים, ואולי יש לכת"ר[28] דרכים כאלה שיכולים להקל את ההכבדות הנקובות, ואולי ימצאו סגל חבורה עוזרים ומסעדים, באופן שע"י[29] שאשית גם ידי הכהה עמהם יוכל באמת לצאת לפעלו לעורר רוח חיי אמת לתורה ולתעודה במדינה כזאת הצריכה לטללי תחיה. יטיב נא כבוד אהובי ויודיעני בפרטיות. והנני בזה חותם בברכה ומצפה לתשועת ד' דוש"ת[30] בכל רגשי ידידות וכבוד נעלה,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נ.ב. נטרדתי כעת מאד כי הגיעה לי דעפעשע מירושת"ו[31], שבית החולים הכללי "ביקור-חולים האספיטאל", שרוב בריחי דמערבא ביחוד בעיה"ק[32] ומחוזותי' סמוכים עליו, עומד חלילה להסגר אם לא תושט להם עזרה טלגרפית מהירה, והחותמים הם נאמנים ונכבדים מאד, מר עפשטיין אחי הרה"ג[33] ר"ב עפשטיין נ"י[34] ומר שחור, שניהם יקרים ונדיבים ומצוינים בתו"י[35]. ומה אעשה בעניי פה, ברור לי שלעת עתה נעולים שמה כל פתחי

---

19 ב"י - בני ישראל
20 וה"ה - והוא הדין
21 רשב"י - רבי שמעון בר יוחאי
22 כ"כ - כל כך
23 ג"כ - גם כן
24 ל"ע - לא עלינו
25 וכיו"ב - וכיוצא בזה
26 ע"ד - על דבר
27 וכו' - וכולי (וכן הלאה)
28 לכת"ר - לכבוד תורתו
29 שע"י - שעל ידי
30 דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
31 מירושת"ו - מירושלים תבנה ותכונן
32 בעיה"ק - בעיר הקודש
33 הרה"ג - הרב הגאון
34 נ"י - נרו יאיר
35 בתו"י - בתורה ויראה

העזרה, והנני משתדל כעת בענין קדוש זה, ודי יהיה לעזרה לנו. אולי יוכל כת"ר לשים ידו עמדי להיות עושה ומעשה לפקוח נפשות רבות בהר הקודש. אין די באר גודל המצוה.

ידי"ע הנ"ל

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳